

OBSAH.

Strana

Stručný přehled dějin olomoucké university

5

Vznik olomoucké university 6. — Biskupové Vilém Prusinovský z Víckova a Stanislav Pavlovský 6. — Výsady universitní 6. — Vyučování v rukou Jezuitů do r. 1773 na str. 6. — Začátek fakulty právnické 6. — Universita v Brně 1778—1782 na str. 6. — Lyceum 6. — Učiliště ranhojičko-lékařské 7. — Obnovení university 1827 str. 7. — Cirkulář, jímž oznamuje se obnovení university 7. — Zánik university a příčiny jeho 7. — Návštěva university 7—8.

Čeština na olomoucké universitě

8

1. Čeština na lékářsko-ranhojičském učilišti

8

Umění babického vyučuje se po česku r. 1807 str. 8. — Učebné knihy str 8—9. — Jungmannovo Umění babické a Umění porodnické 9. — Dr. **Fr. Mošner** 9—10. — Mošnerovo Babictví 9. — Staňkův úsudek o něm 9. — Mošnerova činnost vlastenecká 9. — Mošnerovo přátelství s Trnkou a Šemberou 10. — Poměry mezi profesory stavovské akademie a profesory universitními a gymnasijsními 10. — Důvěra české mládeže universitní v Mošnera. Mošner předsedou „Slov. Lípy“ v Olomouci, národním důvěrníkem, předsedou „Besedy Olomoucké“ 10. — Čtenáři českých novin v Olomouci r. 1837 str 10. — Prof. Jan Jahn a Dr. H. Zeibig 11.

2. Čeština na fakultě theologické

11

Zásluha opata Rauttenstraucha o českou pastorálku 11. — Česká pastorálka v Olomouci 1778 str. 11. — Dr. Albert Slaviček, učitel české pastorálky v Olomouci 11. — Dr. **Jiljí Chládek** a jeho spis: Počátkové opatrnosti pastýřské 12. — Vlastenecká příčina a vlastenecký účel pastorálky Chládkovy 12. — Vlastenecký ráz pastorálky Chládkovy 12—14. — Přehled života Chládkova 14. — **Josef Dobrovský** na Klášterním Hradisku u Olomouce 14—15. — Generální seminář 14. — Dobrovský učí theology češtině 14, obcuje s Monsem a rozšiřuje české knihy mezi lidem (na př. v Hnojicích) 14—15. — Pojednání Dobrovského zde napsaná 15. — Odchod Dobrovského z Moravy r. 1790 str. 15. — **Václav Stach** 15—17. — Jeho povaha, zvl. vlastenečství 16. — Přeložil Giftšicovu Pastýřskou Theologii 16. — Stachův nerozvážený výrok o českém jazyku 16. — Vady Stachova překladu 17. — Přehled literární činnosti Stachovy, zejména spisku „Život Pána Ježíše“ 17—18. — Stachův nedobrovolný odchod 18. — Fr. Polášek, professorem české pastorálky 18. — Jeho spisovatelská činnost 18. — Česká pastorálka zanikla 18. — Nařízení císaře Františka z r. 1815 a 1816, že theologové v Olomouci a Brně mají se učit češtině 19. — Jak chtěl vyhovět tomu nařízení arcibiskup Sommerau-Beeckh 19. — Bohoslovci odbírají v semináři české časopisy 19. — Česká knihovna v semináři 19. — Bedřich hr. Sylva-Tarouca 19. — Litteratur-Verein 19. — Vlastenecká obětavost boho-

slovců 20. — Arcibiskup Ferdinand Maria hr. Chotek 20. — Julius Urban ryt. ze Svábenova 20. — Vlastenecké působení prof. ThDr. Jana Ev. Máchy 20. — Vlastenecká jednota v semináři r. 1849 str. 20—21. — Časopis „Cyrill a Method“ 21. — Vlastenečtí kněží v Olomouci 21. — Vlastenecká činnost P. Jarolima Lyska, Emanuele hr. Pöttinga-Persinga, barona Königsbrunna, Fr. Vodičky, Jos. Hrbáčka 21—22. — Národní uvědomění mezi kněžstvem moravským 22.

3. Čeština na fakultě právnické

22

Jos. Vratislav panoš Monse 22—23. — Jeho literární a vlastenecká činnost 23. — Zemské právo moravské 1780 str. 23. — Mährisches Magazin 23. — Jeho české spisky 23. — První česká přednáška o občanském právu rakouském r. 1849 str. 24. — Dr. Ant. Beck 24. — Dr. Karel Beck 24. — Dr. Vojtěch Michl 24. — Nařízení z r. 1787, 1818, 1843 a 1848, že úředníci soudní a političtí konceptní praktikanti mají uměti česky 24—25. — Česka vysvědčení frekventáčů na právnické fakultě v Olomouci z r. 1850 str. 25. — Zkoušky na fakultě právnické konaly se také českým jazykem 26. — České řeči a literaturě učili se právníci na stavovské akademii 26. — Vlastenecké uvědomění 26. — Básník Vincenc Furch 26—27. — Skladatel českých písní Ludvík ryt. Dietrich a Arnošt Förchtgott-Tovačovský 27. — Studentská legie v Olomouci 27—28. — „Slovanská Lipa“ v Olomouci 28—35. — Její vznik 28. — Adresa olomoucké university 28. — Účel „Slov. Lipy“ 28. — Vyšetřování „Slov. Lipy“ 29. — Stížnost české inteligence z Moravy k zemskému sněmu v Brně (8. června 1848) 29. — Znovuzřízení „Slov. Lipy“ 16. listop. 1848, prozatímní výbor 29. — Činnost „Slov. Lipy“: žádost o vyučování českým jazykem na lyceálce, provolání k Mor. Slovanům 30. — Přivítání bána Jelačiče 30. — Oslava nastoupení cis. Fr. Josefa I. na trůn 30. — Deputace říšského a zemského sněmu ve „Slov. Lipě“ 31. — Srbská deputace ve „Slov. Lipě“ 31—32. — „Slov. Lipa“ žádá o národní školy a o povolání českých důvěrníků do zemské školní rady 32. — Vzájemnost se „Slov. Lipou“ v Praze 33. — Nový výbor „Slov. Lipy“ 33. — Členové její 33. — Pohřební slavnost za vojvodu Šuplíka 34. — Reorganisace „Slov. Lipy“ dle nového zákona, rozdíl mezi členy skutečnými a čtenářstvem jejím 34. — Zánik její 34.

4. Čeština na fakultě filosofické

35

Snahy o zřízení professury české řeči a literatury na universitě 35. — Bídna dotace této stolice 35. — Jan Kollár odmítl tuto professuru 35. — Bezvýsledný konkurs na tuto stolicí 1848. — Proč stolice nebyla obsazena 36. — Dr. Jan Helcelet doplňuje českou řeč a literaturu 37. — Přednášky Helceletovy 37. — Nový konkurs na stolicí české řeči a literatury 38. — Odpor proti ní 38. — Ministeriální nařízení o zavedení českého jazyka do škol, zejména do gymnasií 38. — České přednášky o filosofii, matematice a přírodopisu na lyceálce zásluhou Hanušovou a Kabešovou 39. — Dr. Ignác Hanuš 39. — Jeho česká přednáška o postupu vzdělanosti lidské 39. — Dr. H. Zeibig proti českým přednáškám na olomoucké universitě 40. — Jitření mezi univerzitní mládeží, Sembera ji chlácholí 40. — Národní uvědomění mezi českými filosofi 41. — Förchtgott-Tovačovský 41. — České sbory na koncertech olomouckého „Musik-Verejnu“ 41. — Tovačovský miláčkem olomouckého obcenstva 41. — České noviny v Olomouci 42—45. — Dr. Helcelet vydává „Sedlské noviny“ 42. — Program „Sedlských Novin“ 42. — Obsah „Sedlských Novin“ 42—43. — „Prostonárodní Holomoucké Noviny“ 43. — „Konstituční Posel“ 43. — „Holomoucké Noviny“ 43. — Dr. Hanuš jejich redaktorem 43. — Směr, obsah a účinek „Holomouckých Novin“ 44. — Dr. Hanuš redaktorem časopisu „Die neue Zeit“ 44. — Zá-

nik „Holomuckých Novin“ 44–45. — Česká zápujční knihovna v Olomouci 45. — Zánik českých přednášek na fakultě filosofické 46. — Dr. Kopecký vykládá česky Hesioda 46. — Čeština na německém gymnasiu v Olomouci 46–47. — Budova bývalé university 48–49

5. Čeština v c. k. universitní knihovně

49

Jan Al. Hanke z Hanckensteinu 49. — Obhazuje českou řeč a literaturu v „Empfehlung der böhm. Sprache u. Litteratur“ 49. — Ostatní spisy Hankeovy, zvl. české. 50. — Jak Hanke do popředí stavěl češtinu 50. — Fr Dobromysl Trnka 50–53. — Jeho „Vesna“ 51. — Grammatické novoty Trnkovy a literární pútky jimi zaviněné 51. — Jeho „Společník Věrný“ 51. — Odběratelé českých spisů v Olomouci 52. — Trnkovy písně uvedené v hudbu 53. — Tragický konec Trnkův 53. — Vnitřek c. k. universitní knihovny 52–53.

Čeština na stavovské akademii v Olomouci

53

Přehled dějin stavovské akademie

53

Vznik akademie stavovské 54. — Dějiny a zařízení stavovské akademie 54. — Stolice češtiny r. 1815 str. 55. — Antonín Boček 55. — Přehled jeho života do r. 1832 na str. 55. — Jak asi vyučoval 56–57. — Přehled jeho žáků 1832–1839 na str. 56. — Přehled literární činnosti Bočkovy 56. — Alois Vojtěch Šembera 57–74. — Jeho studie a „Prvotiny spisovatelské“ 57–58. — Uvědomění vlastenecké 58. — Studia filosofická i právnická v Praze 58. — Šembera v civilní a soudní praxi u magistrátu brněnského 58. — Stýká se s ostatními vlastenci v Brně. 58. — „Páni z Bozkovic a hrad Bozkov na Moravě“ 59. — Matička Moravská“ 59. — Šembera rediguje české kalendáře: „Posla Moravského“ a „Rolníka rozumného“ 59. — Směr, zvláště vlastenecký, „Rozumného rolníka“ 59–60. — Vlastenecký ráz „Posla Moravského“ 60–61. — Julius Urban rytíř ze Švábenova 61. — České divadlo v Brně 1838–1839. str. 61. — Šembera v Olomouci 61. — Šembera jako učitel 61. — Jeho obratnost 62. — Přehled jeho posluchačů 62. — Šembera zjednává češtině vážnost vydáváním básně bez dvou konsonantů pospolu a List Karla ze Žerotína k radě města Holomouce 62. — Vlastenecké ideje ve spisku „Böhmische Rechtschreibung“ 63. — „Vpád Mongolů do Moravy“ 64. — Jak si Šembera získával posluchače 64–65. — Cím vábil české posluchače 65. — Postaral se o českou knihovnu při stavovské akademii 65–66. — Jak a podle kterých knih češtině vyučoval 66. — Macháčekova Böhmische Chrestomathie für Deutsche 66. — Šembera nenechává českých jmen komoliti 67. — České nápisy na ulicích a náměstích r. 1841 v Olomouci 67. — České divadlo v Olomouci r. 1843 str. 67. — Písně o divadelním představení zpívané 68. — Furchova Píseň Moravanů 68. — České zábavy soukromé 69. — Česká divadelní představení r. 1848 a 1849 str. 69–70. — Šembera zjednává českému jazyku přístup k nejvyšším místům 70. — Příjezd arcivévodů Fr. Karla r. 1845 do Olomouce 70. — Národní slavnost v Olomouci 1845 str. 70. — Tři básně na oslavu arcivévodova příjezdu a na otevření železnice z Olomouce do Prahy str. 71–72. — Šemberova spisovatelská činnost v Olomouci 73. — Šembera cestuje po Moravě a sbírá látku k mapě Moravy a k československé dialektologii 73. — „Paměti a znamenitosti města Olomouce“ 73. — Paměťhodný výrok o národnostních sporech na Moravě 73. — Šembera horlivým vydavatelem svých i cizích spisů v Olomouci 74. — Š zamýšlí vydávat časopis 74. — „Matička Moravská“ 74. — Šemberův odchod do Brna r. 1847, jeho činnost v Brně, zejména redaktorská 75. — Moravská jednota sv. Cyrilla a Methoda 75. — Šemberův spisek „O rovnosti jazyka českého s německým na Moravě“ 75. — Rovnost češtiny s němčinou ve školách (75–76), ve chrámech 76, v úřadech 76–77. — Ministerská nařízení o zavedení če-

ského jazyka do škol 77. — Praktičnost návrhů Šemberových 77. — Šembera ve Vídni 77. — Další osud a spisovatelská činnost Šemberova 77. — Jeho zásluhy o Moravu 77. — Doslov 78. —

Dodatek

Obsah časopisu „Cyrill a Method“ 79—80. — Vlastenecký směr jeho 80—82. — Proměna a zánik jeho 82—83. — Obsah 84—87. —

Vyobrazení.

Pohled na Olomouc	5
Budova bývalé olomucké university	48
Vnitřek bývalé universitní knihovny	52

